

Analytický pohľad na dane

Martina Alexová

analytik IFP

15.11.2016

Obsah

- Východiská procesu prognóz
- Prognózovanie daní
- Monitoring daní
- Úniky na daniach – daňové medzery

Východiská procesu prognóz IFP

- IFP - poradný **analytický** orgán ministra
- IFP - pripravuje **prognózy** daní a vývoja makroprostredia
- Za účelom ↑ **transparentnosti a objektívnosti** prognóz MF SR – expertné Výbory, ktoré diskutujú o predbežných prognózach MF SR
- Výbory sa riadia schválenými **štatútmi** – definujú pravidlá a proces
- 2011: **Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti**: MF SR najmenej 2x ročne zverejňuje prognózy vypracované Výbormi
- 2013: EÚ posilnila princíp nezávislosti prípravy rozpočtu (tzv. two packu) - rozpočet by mal byť zostavený na **nezávislých makroekonomických prognózach** a mal by obsahovať informáciu, či rozpočtové prognózy (vrátane daňových) boli **odobrené nezávislou inštitúciou**

Procesné náležitosti zasadnutia VpDP

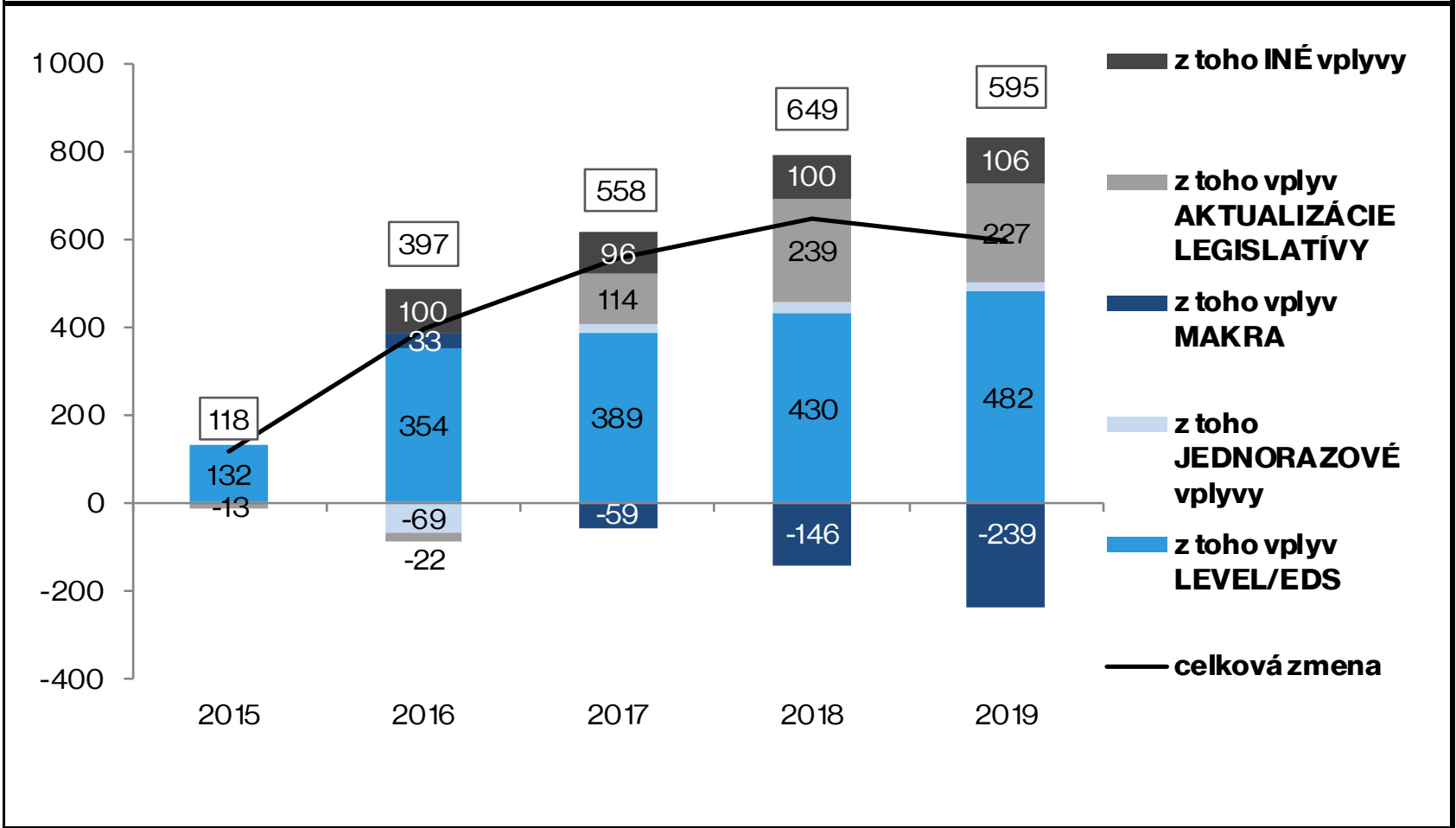
- zvoláva predseda Výboru **minimálne 2x za rok** (čl. 8 ods. 2 Úst. zák.) – štandardne 3x za rok
- v mimoriadnych prípadoch členovia Výboru **na základe súhlasu nadpolovičnej väčšiny riadnych členov** alebo **minister financií SR**
- činnosťou Výboru sa sleduje **odčlenenie odborných tém od prípadných politických rozhodnutí** spojených s prípravou rozpočtu
- na **každom** zasadnutí prezentuje IFP **predbežnú daňovú prognózu MF**
- diskutujú sa odhady daní, legislatívnych vplyvov (ich predpokladov) a všetko čo súvisí s prognózou vybraných daní
- **kvantitatívne hodnotenie odchýlky** – výrok v rozpočte – vážený priemer odchýlok v jednotlivých rokoch prognózy – do 1%

Vstupy pre prognózu

- **Výber daní:**
 - Hotovostné plnenie daní - Štátna pokladnica
 - Notifikované údaje od FSSR
 - Rozbitie hotovostného balíka do podrobnej štruktúry
 - Individuálne a agregované dáta z daňových priznaní
- **Makroekonomický vývoj** – skutočnosť a odhad na ďalšie roky
- Legislatívne zmeny ovplyvňujúce výber daní
- Výsledná prognóza je vždy **porovnaná oproti poslednému odhadu a schválenému rozpočtu**
- Nevyhnuté uviesť nielen o koľko sa zmenila prognóza, ale **čo bolo príčinou zmeny prognózy**

Prognóza daní

Zmena prognózy oproti júnu 2016

Proces prognózy na IFP

- **stanovenie efektívnej daňovej sadzby (EDS)**
- **kvantifikácia legislatívnych vplyvov (mikro-simulačné modely, EUROMOD, individuálne údaje SP, RÚ, SILC, daňové priznania)**
- **očistenie EDS o vplyv legislatívy**
- **očistenie EDS o sezónne vplyvy (Demetra, Eviews)**
- **odhad na základe vývoja makra a existujúcich elasticít**
- **hodnotenie prognóz na Výbore pre daňové prognózy**
 - členmi: bankoví analytici (ČSOB, Slovenská sporiteľňa, Tatra banka, UniCredit Banka), zástupcovia NBS, RRZ, Inštitút informatiky a štatistiky, *Finančnej správy SR, Sociálna poisťovňa, Štátna pokladnica a Najvyšší kontrolný úrad (pozorovatelia kurzívou)*
- **zpracovanie do rozpočtu**

Základom pre odhad sú makrozákladne

- **výnos dane závisí od vývoja príslušnej makrozákladne resp. makrozákladní**
- **používané vs. najlepšie makrozákladne**
 - mzdová báza (DPFO zc, SO, ZO)
 - HDP (DPPO)
 - konečná spotreba domácností (spotrebné dane, DPH – upravená)
 - úroková báza (zrážková daň)
- **prognózu dane ovplyvňuje:**
 - aktualizácia makra
 - aktualizácia levelu/efektívnej daňovej sadzby (EDS)
 - nová legislatíva
 - jednorazové vplyvy (ex post)

Čo je to EDS?

- **Efektívna daňová sadzba – indikátor úspešnosti výberu dane**
- **Pomer nominálneho výnosu dane a príslušnej makrozákladne**
 - Signifikantný vplyv makrozákladne
 - GDP vs. mzdová báza
- **EDS nie je rovná príslušnej daňovej sadzbe**
 - Makrozákladňa
 - Úniky
 - Rozdielne sadzby, výnimky, oslobodenia

Príklad EDS - DPH

Príklad EDS - DPH

- Analytický prístup k prognózovaniu DPH
- **DPH pre EDS z daňových priznaní**, nie prístup ESA2010
 - Vyplácanie NO –fixný 3/5 mesačný lag, kontroly, úpravy o PPP projekty
- DPH **upravená o jednorazové vplyvy** (napr. DPH z PPP projektov), legislatívne vplyvy
- **Realistická daňová základňa – odráža vývoj dane**
 - 3 zložky, iba časť z nich vstupuje do daňovej základne:
 - Konečná spotreba domácností
 - Medzispotreba vlády
 - Investície vlády
 - Sezónne očistené dáta
 - Vstupy od ŠÚSR, prognóza jednotlivých zložiek od IFP

Monitoring daní (1)

- **mesačné reportovanie**
 - **cash vs. akruál (dôraz)**
 - **flash vs. analytický report**
 - **účel:** interné hodnotenie úspešnosti a identifikovanie potenciálnych rizík pre ročnú prognózu
- **proces mesačného hodnotenia**
 - Porovnanie aktuálneho cashového vývoja s najnovšou prognózou na daný mesiac (cash október s prognózou na október zo septembra)
 - Porovnanie kumulatívneho cashového vývoja s prognózou za dané mesiace z výboru (cash za sep+okt s prognózou na sep+okt zo septembra)
 - Vplyv na vývoj akruálneho výnosu
 - Úprava ročnej prognózy

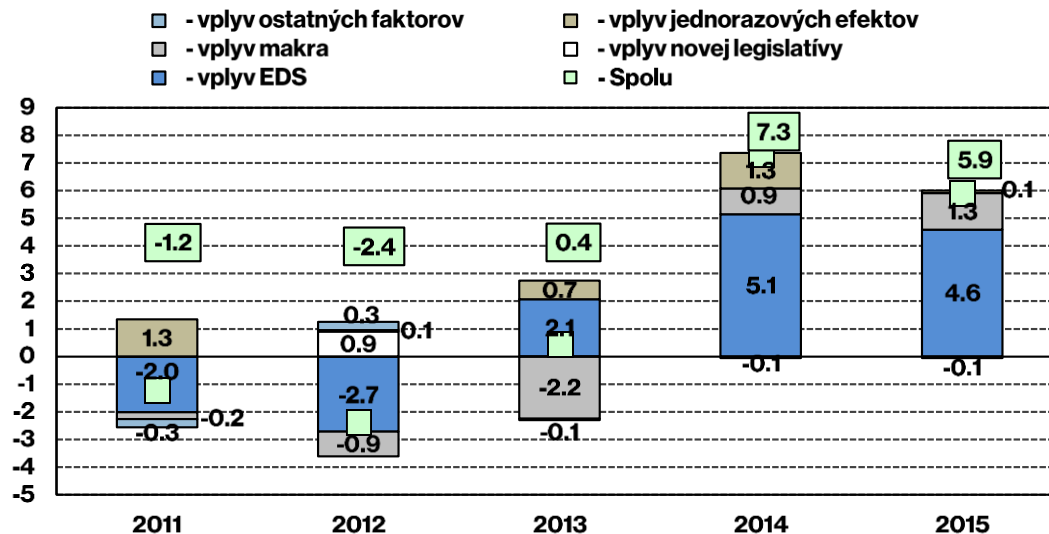
Monitoring daní (2)

- **kvartálne efektívne daňové sadzby (EDS)**
 - analyticky očistené - **indikátor úspešnosti výberu**
 - dôležitá súčasť ročnej prognózy
- **pravidelné zverejňovanie údajov (aj EDS – povinne zo Štatútu VpDP)**
- sezónne očistené údaje
- len pre dane, kde **kvartálny profil dáva zmysel (DPH, SD)**
- **zverejňovanie metodík aktualizácie**

Monitoring daní (3)

- ročné hodnotenie – analytické vysvetľovanie rozdielov (cieľ 2%)
 - akruálny výnos
 - transparentná metodika popísaná v manuáli - schválená Výborom

Vysvetlenie odchýlky rozpočtovaných príjmov VS od skutočnosti (v %)

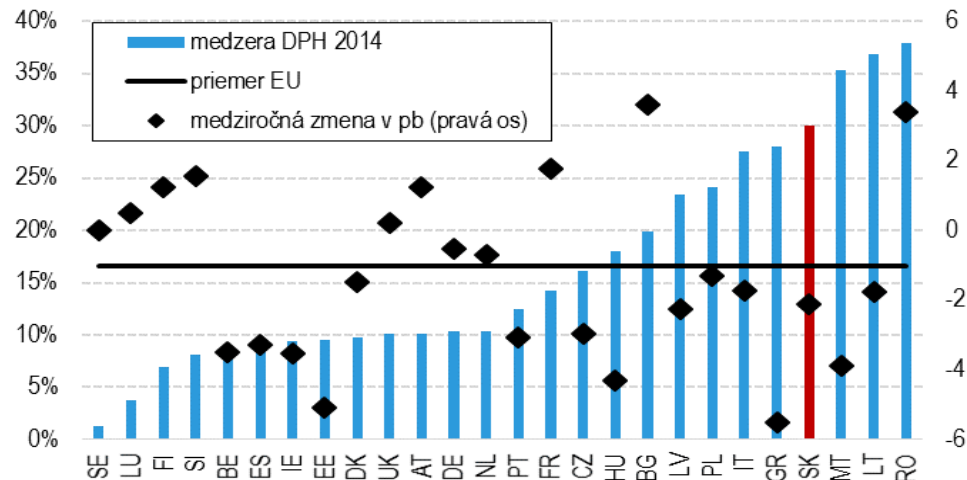
(+) podhodnotenie (pesimistický pohľad), (-) nadhodnotenie odhadu (optimistický pohľad)

Zdroj: IFP

Úniky na DPH v medzinárodnom kontexte

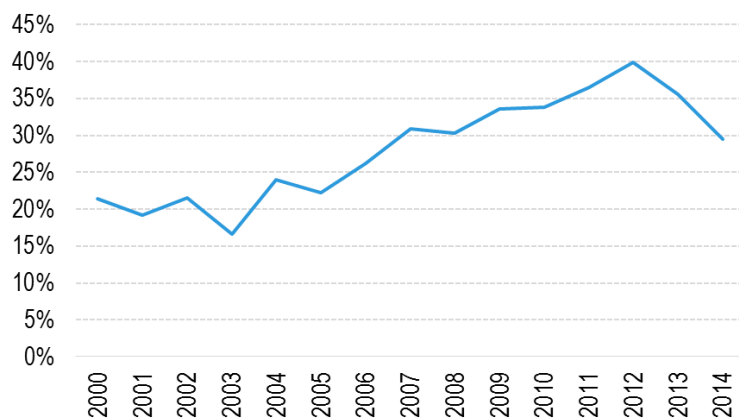
- **daňová medzera** = rozdiel medzi teoretickou potenciálne vyberanou DPH a skutočným výberom DPH
- výrazný nárast medzery od vstupu do EÚ (20-25%) do jej vrcholu v 2012 (39%)
- v roku 2014 bola v SR štvrtá najvyššia medzera na DPH

Daňová medzera na DPH, 2014 (% teoretickej DPH a zmena oproti roku 2013 v p.b.)

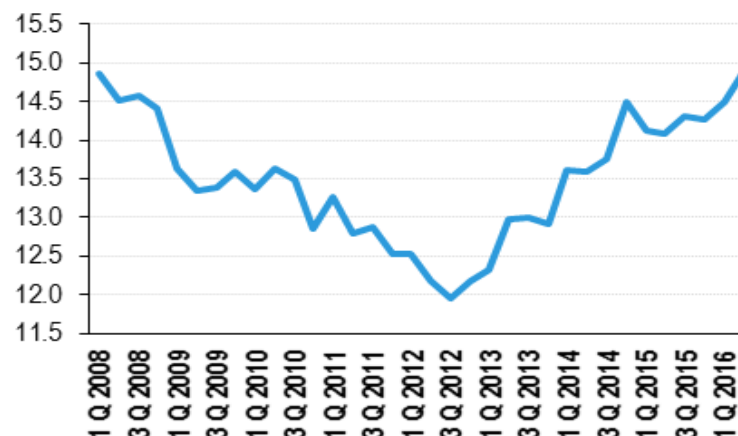

I S rastom efektivity výberu sa medzera uzatvára

Daňová medzera na DPH (% teoretickej DPH)

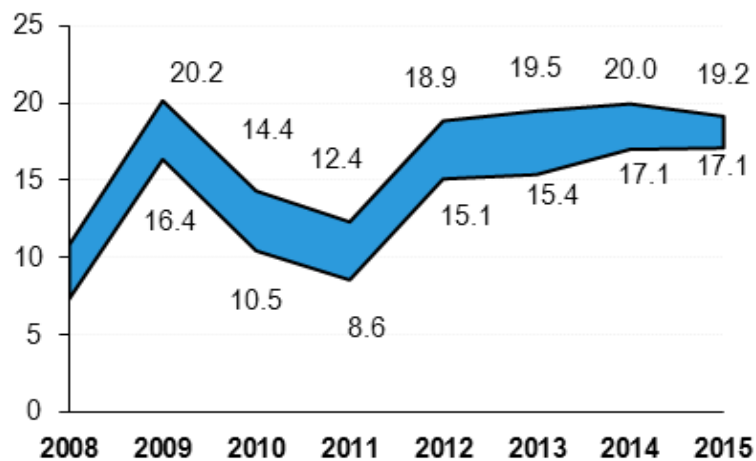
Efektívna daňová sadzba DPH

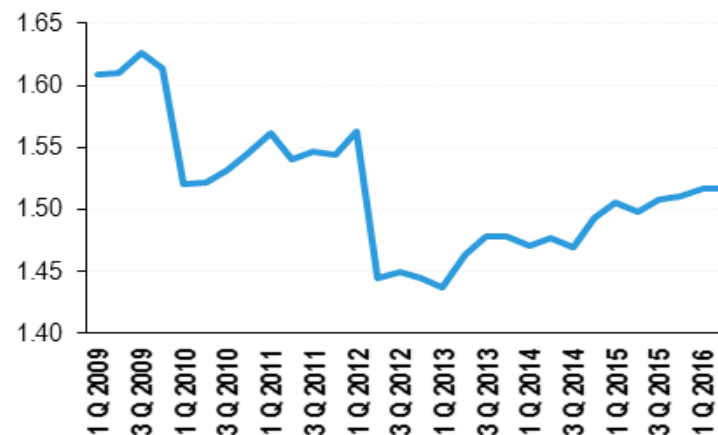
- Boj proti daňovým únikom na DPH priniesol oproti úrovni z roku 2012 za tri roky 1,55 mld. Eur
- Pokles daňovej medzery je v súlade s rastom efektivity výberu DPH
- Nadalej je však priestor na zlepšenie oproti krajinám EÚ
- Ak by medzera DPH v SR klesla na priemernú úroveň krajín EÚ (17%), znamenalo by to dodatočný výnos dane vo výške 1,1 mld. eur (cca 1,4% HDP)
- Pozitívny vplyv na výnos dane z príjmov právnických osôb

Daňová medzera na dani z minerálnych olejov

Daňová medzera ako % z potenciálneho výnosu dane

EDS z MO (%)

- Celková medzera na spotrebnej dani z minerálnych olejov (MO) rástla od 2011
- Odhad medzery zahŕňa aj neidentifikované cezhraničné nákupy, nevyjadruje teda objem daňových únikov
- Dôležitejší trend ako samotná výška medzery
- Vyžaduje ďalšie analýzy

Ďakujem za Vašu pozornosť

IFP - Institute for Financial Policy
 ★★★★★ (7 ratings)
 925 likes · 42 talking about this · 59 were here

Government Organization
 Inštitút finančnej politiky (IFP) je analytickým útvarom ministerstva financií. Príspevky na tejto fanpage nie sú oficiálnou komunikáciou IFP.

Highlights

IFP - Institute for Financial Policy
 April 2

Vlajšia recesia v eurozóne prekvapila analytikov..

Reviews See All

★★★★★
 What do you think of IFP - Institute for Financial Policy?

Ministerstvo financií v zmysle má v zmysle § 14 ods. 6 zákona 523/2004 Z. z. (Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov) právo žiadať subjekty verejnej správy a právnické osoby a fyzické osoby, ktorým sa poskytujú prostriedky štátneho rozpočtu alebo ktoré hospodária s verejnými prostriedkami údaje potrebné na účely zostavenia rozpočtu verejnej správy a hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy vrátane osobných údajov o fyzických osobách a údaje v neanonymizovanej podobe o právnických osobách.